

U S T A V ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE

(s usvojenim Amandmanima)

1. USPOSTAVA ŽUPANIJE

Članak 1.

Županija Zapadnohercegovačka (u daljnjem tekstu:Županija) je federalna jedinica Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).

Članak 2.

Hrvati i Bošnjaci kao konstitutivni narodi u Federaciji zajedno s ostalima i građani Županije ostvaruju svoja suverena prava sukladno Ustavu Federacije i ovom Ustavu.

Članak 3.

Sastav svih tijela vlasti u Županiji i općinama Županije mora odražavati nacionalnu strukturu pučanstva Županije odnosno općine, ukoliko Ustavom Federacije nije drukčije utvrđeno.

Članak 4.

Službeno ime Županije je: Županija Zapadnohercegovačka.

Članak 5.

Sjedište Županije je u Širokom Brijegu.

Članak 6.

Teritorij Županije obuhvaća u cijelosti područja sadašnjih općina:

- Grude
- Ljubuški
- Posušje i
- Široki Brijeg

Granice Županije uredit će se posebnim zakonom.

Članak 7.

Županija ima grb, zastavu i pečat, kao i druga znamenja o kojima odluči Skupština Županije. Znamenja Županije iz stavka 1. ovog članka rabit će se uz znamenja Federacije, sukladno zakonima Federacije i Županije.

Članak 8.

Grb Županije je povijesni hrvatski grb u obliku stiliziranog štita, podijeljen vodoravno i okomito u dvadeset pet crvenih i bijelih polja – kvadrata, tako da je prvo polje u gornjem lijevom kutu stiliziranog štita crvene boje. Iznad stiliziranog štita nalazi se tropleter vodoravno položen na štit iznad tri središnja polja.

Omjer visine tropletera i visine kvadratnog polja je 1:1, a omjer dužine tropletera i dužine kvadratnog polja je 3:1.

Grb je obrubljen zlatnom crtom.

Članak 9.

Zastava Županije sastoji se od tri boje: crvene, bijele i plave, s grbom Županije u sredini.

Omjer širine i dužine zastave je 1:2. Boje zastave su položene vodoravno i to ovim redom s gornje strane: crvena, bijela i plava. Svaka boja čini jednu trećinu širine zastave.

Grb Županije je smješten u sredini zastave tako da gornji dio grba (tropleter) zalazi u crveno polje zastave, a donji dio grba (u visini jednog kvadratnog polja) zalazi u plavo polje zastave.

Središnja točka grba poklapa se s točkom u kojoj se sijeku dijagonale zastave.

Članak 10.

Službeni jezici Županije su hrvatski i bošnjački jezik. Službeno pismo je latinica.

Ostali jezici se mogu upotrebljavati kao sredstva komunikacije i nastave, sukladno Zakonu.

Članak 11.

Županija može zajedno s drugim županijama s hrvatskim većinskim pučanstvom osnovati Vijeće županija u cilju uskladbe politike i djelatnosti u pitanjima od zajedničkog interesa za te županije.

Radi učinkovitijeg obavljanja poslova iz djelokruga Županije, Županija može osnovati zajedno s drugim županijama zajedničko tijelo sukladno posebnom sporazumu.

II. LJUDSKA PRAVA I TEMELJNE SLOBODE

Članak 12.

U ostvarivanju svojih ovlasti Županija:

- a) poduzima sve potrebite mjere zaštite ljudskih prava i sloboda utvrđenih Ustavom Federacije i predviđenih u instrumentima Aneksa Ustava Federacije i djeluje sukladno Ustavu Federacije i ovom Ustavu,
- b) provodi svoje ovlasti, vodeći računa o nacionalnoj strukturi pučanstva u svakoj općini.

Članak 13.

Županija posebice poduzima mjere za ostvarivanje prava svih izbjeglica i prognanika na slobodan povratak domovima svog podrijetla i obitavanja iz kojih su prognani, na povrat sve imovine oduzete u tijeku etničkog progona, kao i nadoknadu sve imovine koja im ne može biti vraćena.

Prava iz stavka 1. ovog članka ostvaruju se sukladno federalnim i županijskim propisima.

Članak 14.

Županija će osigurati suradnju svih tijela vlasti Županije i općina u njezinom sastavu s ombudsmanima .

III. OVLAŠTI ŽUPANIJSKE VLAŠTI

Članak 15.

Županija ima sve ovlasti koje nisu Ustavom Federacije izričito povjerene federalnoj vlasti, a poglavito za:

- a) donošenje odluka, u okviru utvrđene ekonomske politike, za poticanje gospodarskog i društvenog razvitka,
- b) financiranje djelatnosti županijske vlasti ili djelatnosti pod njezinim pokroviteljstvom oporezivanjem, posudbom ili drugim sredstvima,
- c) uspostava i nadziranje policijskih snaga, koje imaju jedinstvene federalne uniforme s oznakama Županije,
- d) utvrđivanje naobrazbene politike, uključujući donošenje propisa o naobrazbi, te osiguranje naobrazbe,
- e) utvrđivanje i provedbu kulturne politike,
- f) utvrđivanje stambene politike, uključujući donošenje propisa koji se odnose na uređivanje i izgradnju stambenih objekata,
- g) utvrđivanje politike u svezi s reguliranjem i osiguranjem javnih službi,
- h) donošenje propisa o korištenju lokalnog zemljišta, uključujući zoniranje,
- i) donošenje propisa o lokalnim poslovima i karitativnim djelatnostima i njihovo unapređivanje,

- j) donošenje propisa o lokalnim postrojenjima za proizvodnju energije i osiguranje njihove dostupnosti,
- k) utvrđivanje politike u svezi s osiguranjem radio i TV postaja, uključujući donošenje propisa o osiguranju njihovog djelovanja, te osiguranje njihovog rada,
- l) provedba socijalne politike i uspostava službi socijalne skrbi,
- m) stvaranje i provedbu politike županijskog turizma, razvoj turističkih resursa.

Članak 16.

Ovlasti iz članka III. 2. Ustava Federacije mogu biti ostvarivane zajednički ili odvojeno, ili od strane Županije koordinirano od federalne vlasti, sukladno odredbama Ustava Federacije i Zakona.

Članak 17.

Županija može, sukladno Ustavu Federacije, zakonom prenijeti dio svojih ovlasti na općine u svom teritoriju ili na federalnu vlast.

IV. USTROJ ŽUPANIJSKE VLASTI

A. Zakonodavna vlast Županije

Članak 18.

Zakonodavnu vlast Županije obavlja Skupština Županije (u daljnjem tekstu: Skupština). Skupština je jednodomna. Izbornim propisima osigurat će se zastupljenost svake općine u Skupštini.

Članak 19.

Skupština se sastoji od 31 zastupnika.

Članak 20.

Zastupnici u Skupštini biraju se na rok od dvije godine.

Članak 21.

Zastupnike u Skupštini biraju glasači na demokratskim i neposrednim izborima, tajnim glasovanjem na cijelom teritoriju Županije, sukladno Ustavu Federacije i zakonu.

Svaki glasač može dati jedan tajni glas bili kojoj od registriranih političkih stranaka.

Prije izbora, svaka registrirana stranka dužna je objaviti popis svojih kandidata.

Izabrani zastupnici Skupštine iz svake stranke su osobe s vrha liste te stranke, prema broju dobijenih glasova.

Zamjene za zastupnike obavljaju se od osoba koje slijede na vrhu ostatka liste.

Svaki glasač s pravom glasa može biti biran za zastupnika u Skupštini.

Skupština će biti sazvana prvi put najkasnije deset dana nakon objavljivanja izbora.

Članak 22.

Skupština ima predsjednika i zamjenika koji se biraju između zastupnika Skupštine.

Članak 23.

Skupština donosi poslovnik o svom radu.

Članak 24.

Skupština zasjeda javno, osim u iznimnim okolnostima predviđenim poslovníkom Skupštine i objavljuje izvješća o zasjedanjima i odlukama.

Članak 25.

Zastupnici u Skupštini neće biti krivično gonjeni ni odgovorni u građanskom postupku za djela u obavljanju svoje dužnosti.

Nijedan zastupnik neće biti pritvoren ili uhićen od strane bilo kojeg tijela federalne ili županijske vlasti bez odobrenja Skupštine.

Članak 26.

Skupština:

- a) priprema i donosi Ustav Županije,
- b) bira župana,
- c) bira suce Županijskog suda,
- d) utvrđuje nadležnosti Županijskog i općinskih sudova,
- e) donosi zakone i ostale propise potrebite za provedbu ovlasti Županije,
- f) donosi proračun Županije i donosi zakone o oporezivanju i na drugi način osigurava potrebno financiranje,
- g) odobrava zaključivanje međunarodnih sporazuma s državama i međunarodnim organizacijama, uz suglasnost Parlamenta Federacije,
- h) donosi poslovnik Skupštine,
- i) bira predsjednika i zamjenika predsjednika Skupštine, te ostale dužnosnike sukladno zakonu,
- j) odobrava imenovanje Vlade Županije,
- k) bira zastupnike Županije u Dom naroda Parlamenta Federacije iz reda zastupnika Skupštine, sukladno Ustavu Federacije,
- l) provodi istrage i u tu svrhu može zahtijevati pribavljanje dokaza u vidu isprava i iskaza svjedoka, ne ulazeći u nadležnost sudbene vlasti,
- m) obavlja i druge poslove iz svog djelokruga.

Članak 27.

Skupština dvotrećinskom većinom:

- a) priprema i donosi Ustav Županije,
- b) donosi zakon o prenošenju ovlasti Županije na općinsku ili federalnu vlast,
- c) razrješava župana.

Članak 28.

Ostale odluke iz svog djelokruga Skupština donosi natpolovičnom većinom glasova zastupnika u Skupštini.

Članak 29.

Propisi Županije stupaju na snagu kao što je u njima određeno, ali ne prije nego što budu objavljeni u službenom glasilu Županije.

B. Izvršna vlast Županije

1. Župan

Članak 30.

Županija ima Župana.

Članak 31.

Župana biraju većinom glasova zastupnici u Skupštini između kandidata koje oni predlože, na način predviđen Poslovnikom Skupštine.

Članak 32.

Ukoliko župan bude izabran iz reda zastupnika Skupštine, prestaje mu mandat zastupnika.

Članak 33.

Župan ima dvogodišnji mandat i ne može biti biran više od dva puta zaredom.

Članak 34.

Skupština može razriješiti župana dvotrećinskom većinom glasova zastupnika Skupštine.

Članak 35.

Ukoliko mjesto župana ostane upražnjeno, Skupština će izabrati novog župana u roku 30 dana.

U slučaju da župan bude privremeno u nemogućnosti obavljati svoju dužnost, predsjednik Skupštine obavljat će funkciju župana.

Članak 36.

Župan odgovara za:

- a) imenovanje Vlade Županije,
- b) proglašavanje zakona koje donosi Skupština,
- c) predlaganje sudaca Županijskog suda,
- d) potpisivanje međunarodnih sporazuma u ime Županije,
- e) davanje pomilovanja za djela utvrđena zakonima Županije, osim za ratne zločine, zločine genocida i zločine protiv čovječnosti,
- f) razmatranje izvješća ombudsmana i osiguravanje uvjeta za njihov rad,
- g) staranje o ostvarivanju suradnje sa tijelima Federacije,
- h) provođenje politike i provedbu propisa Županije uključujući osiguranje izvršavanja odluka Županijskog suda i sudova Federacije,
- i) obavljanje i drugih poslova koje mu povjeri Skupština.

Članak 37.

Župan može, ukoliko to odluči Skupština, obnašati i dužnost predsjednika Vlade.

Ukoliko Skupština odluči da će župan obnašati dužnost predsjednika Vlade Županije, Skupština će birati Vladu Županije na prijedlog župana kao mandataru za sastav Vlade Županije.

2. Vlada Županije

Članak 38.

Vlada Županije (u daljnjem tekstu: Vlada) sastoji se od predsjednika Vlade (u daljnjem tekstu: predsjednik), zamjenika predsjednika i ministara (u daljnjem tekstu: članovi Vlade).

Sastav Vlade odražava nacionalni sastav pučanstva Županije.

Članak 39.

Članove Vlade imenuje župan, a imenovanje odobrava Skupština većinom glasova zastupnika.

Članak 40.

Vlada se može razriješiti odlukom župana ili izglasavanjem nepovjerenja Vladi u Skupštini većinom glasova zastupnika.

Župan smjenjuje ministre i njihove zamjenike na prijedlog predsjednika Vlade, a smjenjivanje odobrava Skupština većinom glasova zastupnika.

Članak 41.

Ustroj Vlade uređuje se posebnim zakonom sukladno Ustavu.

Članak 42.

Vlada je odgovorna za:

- a) provedbu županijske politike, predlaganje i provođenje županijskih zakona i drugih propisa,
- b) pripremu prijedloga proračuna Županije,
- c) osiguranje suradnje Vlade s ombudsmanima,
- d) nadzor nad istragom i krivičnim gonjenjem u svezi s kršenjem županijskih zakona, kao i nadzor nad županijskom policijom,
- e) osiguranje da nacionalna struktura policije odražava nacionalnu strukturu pučanstva Županije, s tim da nacionalna struktura policije svake općine mora odražavati nacionalnu strukturu pučanstva te općine,
- f) obavljanje drugih nadležnosti utvrđenih ovim Ustavom i drugim propisima.

Članak 43.

Vlada je ovlaštena donositi uredbe sa zakonskom snagom u izvanrednim okolnostima i kad Skupština nije u stanju djelovati.

Propis donijet sukladno stavku 1. ovog članka prestaje važiti čim prestanu uvjeti zbog kojih Skupština nije bila u mogućnosti djelovati, a najkasnije 60 dana od njegove objave u službenom glasilu Županije.

Članak 44.

Župan i članovi Vlade ne mogu biti krivično gonjeni, niti odgovorni u građanskom postupku za bilo koju radnju učinjenu u obavljanju svojih ovlasti.

C. Sudbena vlast Županije

Članak 45.

Sudbenu vlast u Županiji obavljaju Županijski i općinski sudovi.

Članak 46.

Sudbena vlast u Županiji je samostalna i neovisna i obavlja se na temelju Ustava i zakona Federacije i Županije.

Članak 47.

Sudovi u Županiji osiguravaju jednak položaj svim stranama u sudskim postupcima.

Članak 48.

Svi sudski postupci su javni, ukoliko za određene iznimne situacije zakonom nije drukčije određeno. Sve presude se javno objavljuju.

Članak 49.

Županijski sud osniva se zakonom Županije.

Članak 50.

Nadležnost sudova iz članka 45. ovog Ustava utvrđuje se posebnim zakonom.

Članak 51.

Odluke Županijskog suda donijete po žalbama na odluke općinskih sudova su konačne i obvezujuće.

Članak 52.

Suce Županijskog suda predlaže župan iz reda uglednih pravnika, a bira ih Skupština, s tim da nacionalni sastav Županijskog suda u cjelini odražava nacionalnu strukturu pučanstva Županije.

Članak 53.

Suci Županijskog i općinskih sudova bit će u službi do dobi od 70 godina, ukoliko ne daju ostavku ili budu razriješeni, i to:

a) suci Županijskog suda konsenzusom sudaca Vrhovnog suda Federacije,

b) suci općinskih sudova konsenzusom sudaca Županijskog suda,

Prvi suci izabrani sukladno ovom Ustavu ostat će na dužnosti 5 godina, ako ranije ne navrše 70 godina, daju ostavku ili budu razriješeni, i mogu biti ponovno izabrani.

Uvjeti službe utvrdit će se posebnim zakonom Županije.

Primanja i ostale naknade sudaca neće biti umanjivane tijekom njihove službe na Županijskom i općinskom sudu.

Članak 54.

Županijski sud bira svog predsjednika sukladno zakonu.

Članak 55.

Svi suci Županijskog i općinskih sudova bit će ugledni pravnici najviših moralnih osobina.

Suci Županijskog i općinskih sudova neće biti krivično gonjeni niti odgovorni u građanskom postupku za bilo koju radnju učinjenu u obavljanju svoje dužnosti.

V. USTROJ OPĆINSKE VLASTI

1. Opće odredbe

Članak 56.

U ostvarivanju svojih nadležnosti svaka općina:

a) poduzima sve potrebite mjere zaštite ljudskih prava i sloboda utvrđenih Ustavom Federacije, i predviđenih u instrumentima aneksa Ustava Federacije, i djeluje sukladno Ustavu Federacije, ovom Ustavu i statutu Općine,

b) provodi svoje nadležnosti vodeći računa o nacionalnoj strukturi pučanstva u toj općini.

Članak 57.

U općini se ostvaruje lokalna samouprava i obavljaju poslovi predviđeni ovim Ustavom i oni koje na njih prenese Županija ili Federacija.

Lokalna samouprava ostvaruje se obavljanjem nadležnosti utvrđenih ovim Ustavom, županijskim zakonima i statutom općine.

U općini se posebice:

a) stvaraju i razvijaju materijalni i drugi uvjeti za život i rad i zadovoljavanje općih i zajedničkih potreba i interesa pučanstva sukladno ovom Ustavu, propisima Federacije i Županije, te utvrđenom politikom u općini,

b) izgrađuje i održava infrastruktura lokalnog značenja (ceste, vodovod i dr.),

c) osiguravaju mjere zaštite od elementarnih i drugih nepogoda, kao i primarne zdravstvene i sanitarne zaštite,

d) upravlja javnim dobrima i dobrima u javnoj uporabi lokalnog značenja,

e) osigurava financiranje općih i zajedničkih potreba iz nadležnosti općine,

f) osiguravaju opći uvjeti za opskrbu građana i obavljanje uslužnih djelatnosti,

g) donose propisi za provedbu općinskih nadležnosti.

Članak 58.

Općina ima statut.

Statut i drugi općinski propisi moraju biti sukladni Ustavu Federacije, ovom Ustavu i županijskom zakonodavstvu.

2. Općinsko vijeće

Članak 59.

Svaka općina ima općinsko vijeće.

Članak 60.

Broj članova općinskog vijeća utvrđuje se statutom općine, s tim da ne može imati manje od 15 i više od 31 člana.

Članak 61.

Mandat članova općinskog vijeća je dvije godine, s tim da mandat prvih članova općinskog vijeća traje jednu godinu.

Članak 62.

Općinsko vijeće biraju, demokratskim putem, glasači na neposrednim i tajnim izborima na cijelom području općine.

Svaki glasač ima pravo glasovati za bilo koju registriranu stranku i biti biran za vijećnika. Svaka stranka će dobiti broj vijećničkih mjesta srazmjerno postotku osvojenih glasova.

Članak 63.

Općinsko vijeće odgovorno je za:

- a) pripremanje i donošenje statuta općine, koji se donosi dvotrećinskom većinom vijećnika općinskog vijeća,
- b) organiziranje izbora predsjednika i zamjenika predsjednika općinskog vijeća,
- c) izbor i razrješavanje općinskog načelnika,
- d) donošenje općinskog proračuna i donošenje propisa o oporezivanju i osiguravanje na druge načine potrebitog financiranja koje nije osigurala županijska ili federalna vlast,
- e) donošenje poslovnika o svom radu,
- f) donošenje drugih propisa u provedbi općinskih ovlasti.

Članak 64.

Općinsko vijeće zasjeda javno, osim u iznimnim slučajevima predviđenim poslovníkom, i vodi zapisnike o raspravama i donijetim odlukama.

Članak 65.

Općinski propisi stupaju na snagu kao što je u njima propisano, ali ne prije nego što budu objavljeni u službenom glasilu općine.

Članak 66.

Statutom općine se utvrđuje postupak i izbor predsjednika i zamjenika predsjednika općinskog vijeća i općinskog načelnika.

3. Općinski načelnik

Članak 67.

Svaka općina ima općinskog načelnika.

Članak 68.

Općinskog načelnika bira općinsko vijeće.
Blíže odredbe o izboru općinskog načelnika propisuju se statutom općine.

Članak 69.

Nespojive su funkcije općinskog načelnika i općinskog vijećnika.

Članak 70.

Općinski načelnik odgovoran je za:

- a) postavljanje i smjenjivanje općinskih dužnosnika,
- b) provođenje općinske politike, provedbu općinskih propisa kao i obnašanje prenijetih nadležnosti općini od županijske ili federalne vlasti,
- c) osiguranje suradnje općinskih dužnosnika sa ombudsmanima,
- d) podnošenje izvješća općinskom vijeću i javnosti o provođenju općinske politike i svojim aktivnostima,
- e) konzultacije za izbor sudaca općinskog suda,
- f) pripremanje prijedloga koje razmatra općinsko vijeće i
- g) za obavljanje drugih ovlasti utvrđenih zakonom i statutom općine.

4. Općinski sudovi

Članak 71.

Općinski sudovi osnivaju se zakonom Županije.
Financiranje općinskih sudova se obavlja iz Proračuna Županije.

Članak 72.

Općinski sud se osniva za područje općine.
Za dvije ili više općina može se osnovati jedan općinski sud.

Članak 73.

Općinski sudovi imaju izvornu nadležnost za sve građanske i krivične stvari, osim ako Ustavom Federacije, ovim Ustavom, zakonom Federacije ili zakonom Županije dio izvorne nadležnosti nije prenijet na neki drugi sud.

Članak 74.

Suce općinskih sudova imenuje predsjednik Županijskog suda, nakon konzultacije s općinskim načelnikom.

Članak 75.

Svaki općinski sud bira predsjednika toga suda sukladno zakonu.

VI. AMANDMANI NA USTAV ŽUPANIJE

Članak 76.

Amandmane na Ustav Županije mogu predlagati Župan, Vlada i većina zastupnika u Skupštini.
Predloženi amandman na Ustav Županije neće se konačno razmatrati u skupštini prije isteka roka od dva tjedna nakon što je prvi put bio podniet.
Predloženi amandman na Ustav Županije donosi se dvotrećinskom većinom zastupnika u Skupštini.
Ukoliko se predloženi amandman na Ustav Županije ne donese po odredbi stavka 3. ovog članka, ne može se ponovo predložiti prije isteka 60 dana od dana zadnjeg izjašnjenja o istom u Skupštini.

Članak 77.

Nijednim amandmanom na Ustav Županije ne mogu se ukinuti niti smanjiti nijedno od prava i sloboda utvrđenih Ustavom Federacije, i instrumentima predviđenim Aneksom Ustava Federacije.

VII. DONOŠENJE I STUPANJE NA SNAGU USTAVA ŽUPANIJE I PRIJELAZNA RJEŠENJA

Članak 78.

Ustav Županije će donijeti i proglasiti Skupština u prijelaznom razdoblju, koja se sastoji od po pet odbornika iz svake skupštine općina iz članka 6. ovog Ustava koje između sebe biraju odbornici svake od ovih općinskih skupština izabrani na izborima 1990. godine s još važećim mandatom.

Ustav Županije, koji se donosi dvotrećinskom većinom zastupnika u Skupštini Županije u prijelaznom razdoblju, stupa na snagu danom donošenja.

Članak 79.

Do donošenja zakona i drugih županijskih propisa primjenjivat će se svi zakoni i drugi propisi koji su na snazi u Federaciji, kao i propisi sadašnjih administrativnih aranžmana, i to u mjeri u kojoj nisu suprotni ovom Ustavu i Ustavu i zakonima Federacije.

Članak 80.

Do prvog saziva Skupštine, njezine funkcije prema ovom Ustavu, obavlja Skupština u prijelaznom razdoblju.

Članak 81.

U prijelaznom razdoblju župan može obnašati dužnost predsjednika Vlade.

Ukoliko Skupština u prijelaznom razdoblju odluči da će župan obnašati dužnost predsjednika Vlade, Skupština u prijelaznom razdoblju birat će Vladu na prijedlog župana kao mandatara za sastav Vlade.

Članak 82.

Sve osobe na državnoj dužnosti u Županiji, na dan stupanja na snagu ovog Ustava, ostat će na toj dužnosti dok ne budu razriješeni sukladno odgovarajućem zakonu ili dok se ta dužnost ne ukine.

Članak 83.

Odbornici u svakoj Skupštini općina iz članka 6. ovog Ustava izabrani 1990. godine, s još važećim mandatom, u najkraćem roku izabrat će općinska tijela vlasti u prijelaznom razdoblju sukladno Ustavu Federacije i ovom Ustavu.

Članak 84.

Nijedna osoba osuđena za ratne zločine ili protiv koje je pokrenut sudski postupak zbog počinjenih ratnih zločina, ne može biti izabrana ni na jednu javnu funkciju u Županiji.

Članak 85.

Objavljeni rezultati popisa pučanstva iz 1991. godine koristit će se u proračunima koji zahtijevaju podatke o pučanstvu.

Članak 86.

Ovaj Ustav stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Narodnim novinama Županije Zapadnohercegovačke“.

A M A N D M A N I I. - XIV. NA USTAV ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE

Amandman I.

U članku 17. Ustava Županije zapadnohercegovačke dodaju se novi stavci 2. i 3. koji glase:
„Županija može na općinu i grad na svom teritoriju prenijeti ovlasti u svezi s naobrazbom, kulturom, turizmom, lokalnim poslovanjem i karitativnom djelatnošću te radiom i televizijom.
Županija može zaključivati međunarodne sporazume uz prethodnu suglasnost Parlamenta Federacije i Parlamentarne Skupštine Bosne i Hercegovine, osim sporazuma one vrste za koje po zakonu Parlamentarne Skupštine Bosne i Hercegovine njezina suglasnost nije potrebna.“

Amandman II.

Članak 37. briše se.

Amandman III.

Članak 39. mijenja se i glasi:
„Članove Vlade imenuje župan nakon konzultacija s predsjednikom Vlade ili kandidatom za taj položaj. Imenovanje članova Vlade odobrava Skupština većinom glasova zastupnika Skupštine.“

Amandman IV.

Naziv poglavlja „V. USTROJ OPĆINSKE VLASTI“ mijenja se i glasi: „V. USTROJ OPĆINSKE I GRADSKJE VLASTI.“

Amandman V.

Iza naslova „1. Opće odredbe“ dodaje se novi članak 56.a., koji glasi:
„Građanima se jamči pravo na lokalnu samoupravu.
Lokalna samouprava ostvaruje se u općini i gradu kao teritorijalnim jedinicama lokalne samouprave, obavljanjem nadležnosti utvrđenih ovim Ustavom, federalnim i županijskim zakonima, te statutom općine odnosno grada.
Područje općine, njezin naziv, ukidanje ili spajanje, promjena granica te druga pitanja od značenja za teritorijalne jedinice lokalne samouprave, uređuju se posebnim zakonom.
Za područje dvije ili više općina koje su urbano i teritorijalno povezane svakodnevnim potrebama građana, može se formirati grad kao jedinica lokalne uprave i samouprave, sukladno zakonu.“

Amandman VI.

U članku 57. stavci 1. i 2. brišu se, a stavak 3. postaje stavak 1.

Amandman VII.

Iza članka 57. dodaju se novi članci 57.a. i 57.b. koji glase:

„Članak 57.a.

Grad ostvaruje prihode oporezivanjem, zaduživanjem i na druge načine, sukladno zakonu.

Članak 57.b.

Odgovornosti grada obuhvaćaju:

- a) financije i poreznu politiku, sukladno federalnim i županijskim zakonima,
- b) zajedničku infrastrukturu,
- c) urbanističko planiranje,
- d) javni promet,
- e) upravljanje gradskom imovinom,
- f) druge nadležnosti koje gradu povjeri Županija, odnosno koje prenesu općine.“

Amandman VIII.

Članak 58. mijenja se i glasi:

„Općina i grad imaju statut.

Statutom se uređuje samoupravni djelokrug tijela i organizacija općine odnosno grada.

Statut općine i grada mora biti sukladan Ustavu Bosne i Hercegovine, Ustavu Federacije, ovom Ustavu i Županijskim zakonima:“

Amandman IX.

Iza članka 58. dodaje se novi članak 58.a. koji glasi:

„Građani mogu izravno odlučiti o poslovima od interesa i značenja za lokalno pučanstvo referendumom i zborom građana, sukladno zakonu i statutu općine ili grada.

Građani imaju pravo podnijeti građanski poticaj za rješavanje određenih pitanja sukladno zakonu.

Građani imaju pravo, sukladno zakonu i statutu općine ili grada, osnivati i druge oblike mjesne samouprave.“

Amandman X.

Naslov: „2. Općinsko vijeće“ mijenja se i glasi:

„2. Općinsko i gradsko vijeće“

Amandman XI.

Članci 59. do 66. mijenjaju se i glase:

„Članak 59.

Općina ima općinsko vijeće.

Grad ima gradsko vijeće.

Članak 60.

Općinsko vijeće ne može imati manje od 15 niti više od 31 vijećnika.

Gradsko vijeće ne može imati manje od 15 niti više od 30 vijećnika, a njegov sastav čini jednak broj vijećnika iz svake općine.

Članak 61.

Mandat članova općinskog vijeća traje dvije godine.

Broj članova gradskog vijeća, postupak izbora i trajanje mandata utvrđuje se statutom grada.

Članak 62.

Članove općinskog vijeća biraju demokratskim putem glasači na izravnim i tajnim izborima na cijelom području općine. Svaki glasač ima pravo glasovati za bilo koju registriranu stranku i biti biran za vijećnika. Svaka stranka će dobiti broj vijećničkih mjesta srazmjerno postotku osvojenih glasova.

Vijećnike u gradsko vijeće biraju vijećnici općinskog vijeća svake općine koja čini grad, većinom glasova vijećnika u općinskom vijeću.

Članak 63.

Općinsko vijeće:

- a) priprema i donosi statut općine, koji se usvaja dvotrećinskom većinom,
- b) organizira izbor predsjednika i zamjenik predsjednika općinskog vijeća,
- c) bira i razrješava općinskog načelnika,
- d) usvaja proračun općine i donosi propise o oporezivanju i na druge načine osigurava potrebno financiranje koje nisu osigurali županijska ili federalna vlast,
- e) donosi poslovnik o svom radu,
- f) donosi druge propise u provedbi općinskih ovlasti.

Gradsko vijeće:

- a) priprema i donosi statut grada dvotrećinskom većinom,
- b) bira i razrješava gradonačelnika,
- c) donosi proračun grada,
- d) donosi propise o izvršavanju svojih i prenesenih ovlasti u obavljanju drugih poslova utvrđenih statutom.

Članak 64.

Općinsko i gradsko vijeće zasjedaju javno, osim u izvanrednim slučajevima predviđenim poslovnikom, te objavljuju izvješća o zasjedanjima i donesenim odlukama.

Članak 65.

Općinski i gradski propisi stupaju na snagu kao što je i u njima propisano, ali ne prije njihove objave.

Članak 66.

Statutom općine odnosno grada pobliže će se urediti uvjeti i postupak izbora i razrješenja predsjednika i zamjenika predsjednika općinskog odnosno gradskog vijeća.“

Amandman XII.

Naslov „3. Općinski načelnik“ mijenja se i glasi:
„3. Općinski načelnik i gradonačelnik.“

Amandman XIII.

Članci 67., 68., 69. i 70. mijenjaju se i glase:

„Članak 67.

Općina ima općinskog načelnika.
Grad ima gradonačelnika.
Odredbama statuta općine odnosno grada uređuju se uvjeti i postupak izbora i razrješenja općinskog načelnika odnosno gradonačelnika.
Mandat općinskog načelnika odnosno gradonačelnika traje dvije godine.

Članak 68.

Funkcije općinskog načelnika i gradonačelnika nespojive su s funkcijom vijećnika općinskog odnosno gradskog vijeća.

Članak 69.

Općinski načelnik ima dužnosti i ovlasti:

- a) imenovanje i razrješenje općinskih dužnosnika,
- b) provedba općinske politike, izvršavanje općinskih propisa i delegiranih ili prenesenih ovlasti općini od županijske i federalne vlasti,
- c) osiguranje suradnje općinskih dužnosnika s ombudsmanima ,
- d) podnošenje izvješća općinskom vijeću i javnosti o provedbi politike općinskog vijeća i svojim aktivnostima,
- e) skrb o ustroju općinske uprave i njezinom radu,
- f) rukovođenje radom općinskih službi i općinskih dužnosnika,
- g) konzultacije za izbor sudaca općinskog suda,
- h) pripremanje prijedloga koje razmatra općinsko vijeće,
- i) obavljanje drugih poslova utvrđenih zakonima i statutom općine.

Članak 70.

Gradonačelnik ima dužnosti i ovlasti:

- a) imenovanje i razrješenje gradskih dužnosnika,
- b) provedba gradske politike i izvršavanje gradskih propisa,
- c) osiguranje suradnje gradskih dužnosnika s ombudsmanima,
- d) podnošenje izvješća gradskom vijeću i javnosti o provedbi politike gradskog vijeća,
- e) skrb o ustroju lokalne uprave i samouprave i njezinom radu,
- f) rukovođenje radom gradskih službi i gradskih dužnosnika,
- g) pripremanje prijedloga koje razmatra gradsko vijeće,
- h) obavljanje i drugih poslova utvrđenih zakonima i statutom grada.“

Amandman XIV.

Članak 84. mijenja se i glasi:

„Nijedna osoba koja izdržava kaznu izrečenu od strane Međunarodnog suda za bivšu Jugoslaviju i nijedna osoba koja je optužena od strane Međunarodnog suda za bivšu Jugoslaviju, a koja se ne pojavi pred sudom po njegovom pozivu, ne može se kandidirati ili obnašati imenovanu, izbornu ili neku drugu javnu funkciju na teritoriju Županije.“

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
- SKUPŠTINA -
Broj: 01-V-49/99
Široki Brijeg, 15. ožujka 1999.

Predsjednik
Mladen Nižić, v.r.

A M A N D M A N XV. - XVI. NA USTAV ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE

Amandman XV.

Članak 7. Ustava Županije Zapadnohercegovačke mjenja se i glasi:

“Županija ima grb, zastavu i pečat.

Izgled grba, zastave i pečata Županije, njihova uporaba i zaštita uređuje se zakonom Županije. Županija može imati i druge simbole o kojima odluči Skupština Županije.”

Amandman XVI.

Članci 8. i 9. brišu se.

A M A N D M A N I XVII. – XXIII. NA USTAV ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE

Amandman XVII.

U članku 19. broj: "31" zamjenjuje se brojem "23".

Amandman XVIII.

U članku 26. u stavku 1. dodaje se nova alineja m) koja glasi:
"m) raspisuje referendum."
Dosadašnja alineja m) postaje alineja n).

Amandman XIX.

Iza članka 26. dodaje se novi članak 26.a koji glasi:

"Članak 26.a

Skupština Županije može donositi odluke na temelju izjašnjavanja građana na referendumu.
Na referendumu se odlučuje većinom glasača koji su glasovali, uz uvjet da je referendumu pristupila većina od ukupnog broja glasača u Županiji.
Odluka donesena na referendumu obvezatna je."

Amandman XX.

Članak 38. mijenja se i glasi:
"Vlada Županije (u daljnjem tekstu: Vlada) sastoji se od predsjednika Vlade (u daljnjem tekstu: predsjednik) i ministara (u daljnjem tekstu: članovi Vlade).
Iz reda ministara imenuju se dva dopredsjednika Vlade.
Sastav Vlade odražava nacionalni sastav pučanstva Županije."

Amandman XXI.

Članak 60. briše se.

Amandman XXII.

U članku 61. stavak 1. mijenja se i glasi:
"Broj članova općinskog vijeća, postupak izbora i trajanje mandata utvrđuje se statutom općinskog vijeća."

Amandman XXIII.

Iza članka 79. dodaje se novi članak 79.a koji glasi:

"Članak 79.a

Kada se aktima institucija Bosne i Hercegovine ili aktima Federacije, protivno Ustavu Županije, Ustavu Federacije i Ustavu Bosne i Hercegovine narušava ravnopravnost Županije, ili se na drugi način ugrožavaju njezina prava i zakoniti interesi, a pri tome nije osigurana njihova zaštita, tijela Županije, privremeno do odluke Ustavnog suda Federacije odnosno Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, a u slučajevima kada mogu nastupiti neotklonjive štetne posljedice, donose akte i poduzimaju mjere radi zaštite prava i interesa Županije.”

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
-SKUPŠTINA-
Broj: 01-XVII-207/00
Široki Brijeg, 9. studenoga 2000.

Predsjednik
Mladen Nižić, v.r.

A M A N D M A N I XXIV. DO XL. NA USTAV ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE

Amandman XXIV.

Članak 20. mijenja se i glasi:
“Zastupnici u Skupštini biraju se na razdoblje od četiri godine.”

Amandman XXV.

Članak 22. mijenja se i glasi:
“Skupština bira predsjednika i dva dopredsjednika između zastupnika Skupštine i koji ne mogu biti iz reda istog konstitutivnog naroda.
Ako u Skupštini ne bude izabran niti jedan dopredsjednik iz reda druga dva konstitutivna naroda, Skupština može izabrati zamjenika predsjednika Skupštine.”

Amandman XXVI.

U članku 26. stavku 1. točke b) i c) brišu se.

Amandman XXVII.

U članku 27. stavku 1. točka c. briše se.

Amandman XXVIII.

Iza članka 29. dodaje se novi članak 29a. koji glasi:

“Članak 29a.

Kandidata za mjesto predsjednika Vlade imenuje predsjednik Skupštine u konzultaciji sa dopredsjednicima Skupštine. Kandidat za mjesto predsjednika Vlade predlaže ministre Skupštini radi potvrđivanja. Ministri nemaju zamjenike.”

Amandman XXIX.

U Glavi IV. b. podnaslov “1. Župan” te članci 30. do 37. brišu se.

Amandman XXX.

Članak 39., izmijenjen Amandmanom III., mijenja se i glasi:
“Vladu Županije potvrđuje Skupština većinom glasova od ukupnog broja zastupnika.
Vlada preuzima dužnost nakon potvrđivanja u Skupštini.”

Amandman XXXI.

Članak 40. mijenja se i glasi:
“Ministri za svoj rad odgovaraju predsjedniku Vlade i Skupštini. Predsjednik Vlade je također odgovoran Skupštini.
Ministri snose krajnju odgovornost za rad svojih ministarstava.
Vlada podnosi ostavku ako joj u bilo koje vrijeme Skupština izglasuje nepovjerenje.”

Amandman XXXII.

Članak 44. mijenja se i glasi:
“Članovi Vlade ne podliježu građansko-pravnoj odgovornosti za bilo koji postupak obavljen (izvršen) u okviru svojih dužnosti u izvršnim tijelima Županije.”

Amandman XXXIII.

Članak 52. briše se.

Amandman XXXIV.

U članku 61. izmijenjenim Amandmanom XI. i XXII. mijenja se i glasi:
“Mandat članova općinskog vijeća traje četiri godine.
Broj članova općinskog vijeća i postupak izbora utvrđuje se statutom općinskog vijeća.”

Amandman XXXV.

U članku 67. stavku 3. izmijenjenim Amandmanom XIII. riječi “dvije godine” zamjenjuju se riječima “četiri godine”.

Amandman XXXVI.

U članku 69., izmijenjenim Amandmanom XIII., točka g) briše se.

Amandman XXXVII.

Članak 74. mijenja se i glasi:
“Suce Županijskog i općinskih sudova, uključujući i predsjednike sudova, odabire, imenuje, provodi stegovni postupak protiv i smjenjuje Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Federacije, sukladno zakonu.”

Amandman XXXVIII.

Članak 75. briše se.

Amandman XXXIX.

U članku 76. stavku 1. riječ “župan” briše se.

Amandman XL.

Iza članka 85. dodaju se novi članci 85a. i 85b.

“Članak 85a.

Konstitutivni narodi i pripadnici ostalih bit će razmjerno zastupljeni u Županijskom i općinskim sudovima. Takva zastupljenost odražavat će popis pučanstva iz 1991. do potpune provedbe Aneksa 7. sukladno članku IX.11.a. Ustava Federacije.

Članak 85b.

Konstitutivni narodi i pripadnici ostalih bit će razmjerno zastupljeni u općinskim tijelima vlasti. Takva zastupljenost odražavat će popis pučanstva iz 1991. do potpune provedbe Aneksa 7. sukladno članku IX.11.a. Ustava Federacije.”

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
- SKUPŠTINA -
Broj: 01-III-11/03
Široki Brijeg, 14. siječnja 2003.

Predsjednik
Zoran Vukšić, v.r.

A M A N D M A N I XLI. - XLVI.

NA USTAV ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE

Amandman XLI.

U članku 62. izmijenjenim Amandmanom XI. stavak 1. mijenja se i glasi:
“Općinske vijećnike biraju demokratskim putem birači na izravnim i tajnim izborima na cijelom području općine na način utvrđen Zakonom.”
Iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:
“Svaki birač, u skladu sa Zakonom, može biti biran za općinskog vijećnika.”

Amandman XLII.

U članku 63. izmijenjenim Amandmanom XIII., u stavku 1. alineja c) briše se, a alineje d), e) i f) postaju alineje c), d) i e).

Amandman XLIII.

Iza članka 66. dodaje se novi članak 66a. koji glasi:

“Članak 66a.

Općinski načelnik i predsjednik (predsjedatelj) općinskog vijeća u općinama ili općinskim vijećima višenacionalnog sastava ne mogu biti iz reda istog konstitutivnog naroda odnosno iz reda ostalih, izuzev u onim općinama u kojima jedan od konstitutivnih naroda čini više od 80 posto stanovnika, prema posljednjem popisu stanovništva u Bosni i Hercegovini.”

Amandman XLIV.

U članku 67. izmijenjenim Amandmanom XIII., stavak 3. mijenja se i glasi:
“Općinskog načelnika biraju, demokratskim putem, birači na izravnim i tajnim izborima na cijelom području općine na način utvrđen Zakonom.”
Iza stavka 4. dodaje se novi stavak 5. koji glasi:
“Svaki birač, u skladu sa Zakonom, može biti biran za općinskog načelnika.”

Amandman XLV.

U članku 69. izmijenjenim Amandmanom XIII., u stavku 1. alineja g) briše se, a alineje h) i i) postaju alineje g) i h).

Amandman XLVI.

U članku 71. stavku 1. riječ: "Županije" briše se.

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
- SKUPŠTINA -
Broj: 01-XIII-211/04
Široki Brijeg, 23. srpnja. 2004.

Predsjednik
Zoran Vukšić, v.r.